

COMISIA PATRIMONIULUI SPEOLOGIC

Adresa de corespondență: București, sector 5,
Bld Libertății, nr 12.
cps@mmediu.ro

Cadru legal pentru desfășurarea activităților în peșteri aflate în arii naturale protejate

1. Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 49/2011, cu modificările și completările ulterioare.
2. Ordin de ministru nr. 2227/2016 pentru constituirea și funcționarea Comisiei Patrimoniului Speologic.
3. Ordin de ministru nr. 1052/2014 privind aprobarea Metodologiei de atribuire în administrare și custodie a ariilor naturale protejate.
4. Ordin de ministru nr. 3836/2012 privind aprobarea Metodologiei de avizare a tarifelor instituite de către administratorii/custozii ariilor naturale protejate pentru vizitarea ariilor naturale protejate, pentru analiza documentațiilor și eliberarea de avize conform legii, pentru fotografiatul și filmatul în scop comercial.
5. Ordin de ministru nr. 604/2005 pentru aprobarea Clasificării peșterilor și a sectoarelor de peșteri - arii naturale protejate.

- =====
1. **Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 49/2011, cu modificările și completările ulterioare:**

ART. 2

Prezenta ordonanță de urgență reglementează:

g) măsurile pentru protecția și conservarea speciilor de animale și plante sălbatice periclitare, vulnerabile, endemice și/sau rare, precum și cele pentru protecția formațiunilor geomorfologice și peisagistice de interes ecologic, științific, estetic, cultural-istoric și de altă natură, a bunurilor naturale de interes speologic, paleontologic, geologic, antropologic și a altor bunuri naturale cu valoare de patrimoniu natural, existente în perimetrele ariilor naturale protejate și/sau în afara acestora;

Art. 4

18. arie naturală protejată - zona terestră și/sau acvatică în care există specii de plante și animale sălbatice, elemente și formațiuni biogeografice, peisagistice, geologice, paleontologice, speologice sau de altă natură, cu valoare ecologică, științifică ori culturală deosebită, care are un regim special de protecție și conservare, stabilit conform prevederilor legale;

32. turism speologic specializat - parcurgerea unei peșteri în echipe mici, conduse de ghizi agreați de administrația/custodele peșterii și dotate cu echipament corespunzător, care utilizează (dacă este cazul) doar amenajări temporare pentru asigurarea siguranței participanților.

ART. 5

(3) Prin aplicarea prevederilor alin. (1) și (2) se asigură regimul corespunzător de protecție, conservare și utilizare pentru:

d) elementele și formațiunile naturale geomorfologice, peisagistice, geologice, speologice, paleontologice, pedologice și altele asemenea, cu valoare de bunuri ale patrimoniului natural;

ART. 42

(1) Bunurile patrimoniului natural, respectiv peșteri, depozite fosilifere, formațiuni geologice, mineralogice, arbori seculari ori reprezentativi izolați și altele asemenea, vor fi protejate prin stabilirea unor zone de protecție corespunzătoare ca întindere scopului de conservare a bunurilor naturale, conform prevederilor art. 8.

(2) Pentru peșteri, zona de protecție se stabilește în funcție de caracteristicile și clasa peșterii, așa cum este definită la art. 43 alin. (5), cu avizul Academiei Române.

(3) Proprietarii sau administratorii terenurilor ce cuprind intrări în peșteri au obligația de a permite accesul spre aceste intrări.

(4) Beneficiarul unei lucrări de investiții are obligația de a anunța descoperirea oricărei peșteri în frontul unei lucrări miniere sau al unei cariere celei mai apropiate instituții abilitate, respectiv administratorului sau custodelui ariei naturale protejate, agenției județene pentru protecția mediului sau reprezentanților autorităților administrației publice locale.

ART. 43

(1) Bunurile patrimoniului geologic și speologic, ca bunuri naturale ale subsolului, sunt, în condițiile legii, bunuri proprietate publică a statului.

(2) Nominalizarea bunurilor prevăzute la alin. (1) se face prin hotărâre a Guvernului.

(3) Peștera este o cavitate naturală formată în scoarța terestră, suficient de largă și adâncă încât să permită intrarea omului. Prin extensie, peștera poate fi un sistem care poate avea mai mult de o intrare și este format din mai multe galerii, săli, puțuri și hornuri. Termenul se aplică și în cazul cavităților definite mai sus, care sunt parțial ori complet inundate sau care au fost deschise prin derocări ori decolmatări.

(4) Peștera reprezintă un ecosistem unic ale cărui resurse sunt reprezentate de valori de natură economică (apă, calcar, guano, turism, terapie), științifică (structuri geologice și minerale, forme de relief subteran, situri paleontologice, arheologice și istorice, sedimente, fauna cavernicolă și specii sălbatice) și cultural-educativă (spirituală, religioasă, estetică, recreațională și educativă).

(5) Peșterile se clasifică în funcție de valorile acestora, așa cum au fost definite la alin. (4), în clase de protecție, după cum urmează:

a) clasa A - peșteri cu sectoare de valoare excepțională, care, prin interesul științific sau unicitatea resurselor, sunt reprezentative pentru patrimoniul speologic național și internațional;

b) clasa B - peșteri cu sectoare de importanță națională, care se disting prin mărime, raritatea resurselor și prin potențial turistic;

c) clasa C - peșteri cu sectoare de importanță locală, protejate pentru semnificația lor geologică, peisagistică, hidrologică, istorică, biodiversitate, potențial turistic sau pentru dimensiunile lor;

d) clasa D - peșteri de dimensiuni mici sau medii fără o valoare explicită, dar importante pentru geologia, biodiversitatea și evoluția unei regiuni, al cărui spațiu trebuie conservat și protejat de poluare sau distrugerii.

(5¹) Clasa unei peșteri va fi dată de clasa sectorului cu nivelul cel mai ridicat de conservare și protecție, unde clasa A este cea mai ridicată, nivelurile scăzând în ordine alfabetică până la clasa D. În cazul marilor rețele subterane, când situația o cere, spațiul unei peșteri poate fi clasificat în sectoare, care au clase de protecție diferită.

(5²) Pentru încadrarea/reîncadrarea peșterilor sau sectoarelor de peșteri în clasele A, B, C și D, se constituie, prin ordin al conducătorului autorității publice centrale pentru protecția mediului și pădurilor, Comisia Patrimoniului Speologic, care funcționează sub coordonarea autorității publice centrale pentru protecția mediului și pădurilor, pe baza unui regulament propriu, parte a ordinului de constituire. Comisia Patrimoniului Speologic este formată din specialiști ai Institutului de Speologie "Emil Racoviță" al Academiei Române, ai Federației Române de Speologie și ai altor instituții și organizații naționale cu competențe în domeniul explorării, protecției și conservării patrimoniului speologic.

(6) Încadrarea/Reîncadrarea peșterilor în clasele A, B, C și D se face prin ordin al conducătorului autorității publice centrale pentru protecția mediului și pădurilor, pe baza unor fundamentări științifice însușite și aprobate de Comisia Patrimoniului Speologic. Până la stabilirea legală a clasei sale de protecție, orice peșteră existentă sau nou descoperită beneficiază de protecție maximă prin aplicarea prevederilor art. 44.

(7) Peșterile din clasa A nu pot face obiectul niciunei modificări a factorilor naturali sau amenajări, cu excepția celor destinate protejării peșterii și a celor temporare necesare explorării lor și/sau evacuării victimelor în caz de accident. Ele pot face obiectul explorărilor speologice, cercetării științifice, turismului speologic specializat sau al activităților de documentare, pe bază de autorizații emise de Comisia Patrimoniului Speologic și cu avizul emis de administratorii/custozii ariei naturale protejate, în limitele stabilite prin regulamentele și planurile de management.

(9) Peșterile din clasa B se constituie ca monumente ale naturii.

(11) Peșterile din clasa C se constituie ca rezervații naturale. Peșterile din clasa C pot face obiectul explorărilor speologice, activităților de documentare, cercetării științifice, amenajărilor turistice sau al altor forme de valorificare, pe baza autorizațiilor emise de Comisia Patrimoniului Speologic, cu avizul administrației/custodelui ariei naturale protejate în care sunt incluse.

ART. 44

În scopul evitării efectelor negative asupra bunurilor patrimoniului speologic se interzic:

- a) colectările de faună, fosile sau de obiecte de interes arheologic din peșteri, efectuate fără autorizația emisă de Comisia Patrimoniului Speologic, potrivit prevederilor art. 45;
- b) utilizarea neautorizată a peșterilor și desfășurarea unor activități ce pot pune în pericol integritatea sau echilibrul natural al peșterilor;
- c) dislocarea, vânzarea, cumpărarea, colecționarea speleotemelor sau altor resurse ale peșterilor;
- d) degradarea prin inscripționare sau poluarea peșterilor prin depozitarea în interiorul lor ori în elementele de relief, cu care acestea comunică în mod direct, de obiecte, deșeuri de orice fel, cadavre, substanțe toxice și periculoase, combustibili de orice natură;
- e) distrugerea sau degradarea marcajelor ori a panourilor indicatoare din exteriorul sau din interiorul peșterilor;
- f) efectuarea neautorizată, în perimetrul de la suprafață sau în apropierea intrării unei peșteri protejate, a unor lucrări cum ar fi: derocări, defrișări, baraje, explozii, construcții;
- g) îngrădirea accesului persoanelor autorizate spre intrările peșterilor;
- h) popularizarea, mediatizarea datelor precise de identificare și localizare a peșterilor din clasa A, care prin natura lor pot conduce la periclitatea patrimoniului speologic din această categorie.

ART. 45

(1) Comisia Patrimoniului Speologic are competența să elibereze autorizații pentru:

- a) activități științifice, de explorare, turism speologic specializat și de documentare în peșteri din clasa A;
- b) săpături, derocări și colectări din peșteri;
- c) amenajarea infrastructurii pentru turism sau orice altă formă de utilizare ori exploatare a resurselor peșterilor.

(2) Autorizația se eliberează pe baza unei cereri scrise, care va conține precizări privind scopul, mijloacele, durata, proporțiile, garanțiile acțiunii și se va retrage în cazul în care condițiile stabilite la eliberarea ei nu au fost respectate.

ART. 49

(1) Florile de mină și fosilele de plante și animale vertebrate și nevertebrate sunt considerate bunuri ale patrimoniului natural din momentul descoperirii lor.

CAPITOLUL VI

Sanctiuni

ART. 52*)

Constituie infracțiune și se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la un an sau cu amendă săvârșirea următoarelor fapte:

- g) capturarea sau uciderea speciilor de faună sălbatică prevăzute în anexele nr. 5 A, 5 B, 5 C, 5 D și 5 E și pentru cazurile în care se aplică derogări, conform prevederilor art. 38, prelevarea, capturarea sau uciderea speciilor prevăzute în anexele nr. 4 A și 4 B cu metodele sau mijloacele prevăzute în anexa nr. 6;

ART. 53

(1) Constituie contravenție și se sancționează cu amendă contravențională de la 3.000 lei la 6.000 lei pentru persoane fizice și de la 25.000 lei la 50.000 lei pentru persoane juridice următoarele fapte:

- b) îngrădirea accesului persoanelor autorizate spre intrările peșterilor;
- c) neanunțarea descoperirii oricărei peșteri;
- e) popularizarea, mediatizarea datelor precise de identificare și localizare a peșterilor din clasa A, care prin natura lor pot conduce la periclitatea patrimoniului speologic din această categorie;
- f) intrarea în perimetrul protejat fără permisul de acces eliberat de administrator, respectiv custode;

(2) Constituie contravenție și se sancționează cu amendă contravențională de la 5.000 lei la 10.000 lei pentru persoane fizice și de la 30.000 lei la 60.000 lei pentru persoane juridice următoarele fapte:

- f) nerespectarea prevederilor art. 44 lit. a) - c);

n) realizarea de săpături, excavații și orice alte lucrări care modifică configurația naturală a terenurilor din ariile naturale protejate fără avizul administratorilor sau, respectiv, custozilor acestora;

(3) Constituie contravenție și se sancționează cu amendă contravențională de la 7.500 lei la 15.000 lei pentru persoane fizice și de la 50.000 lei la 100.000 lei pentru persoane juridice următoarele fapte:

j) comercializarea pe piața internă, intracomunitară și exportul în orice scop al bunurilor prevăzute la art. 49 alin. (1) fără acordul autorității competente pentru protecția mediului;

(3[^]1) Constituie contravenție și se sancționează cu amendă de la 3.000 lei la 5.000 lei, pentru persoane fizice, și de la 5.000 lei la 10.000 lei, pentru persoane juridice, următoarele fapte:

a) nerespectarea prevederilor Regulamentului ariei naturale protejate, în cazul în care fapta nu este sancționată prin alte acte normative;

(4) Constatarea contravențiilor și aplicarea sancțiunilor prevăzute la alin. (1) - (3) se fac de către personalul cu atribuții de control din cadrul autorităților prevăzute la art. 50 alin. (1) lit. a), b), d) - f), h) și i) și alin. (2), după caz.

2. Ordinul de ministru pentru constituirea și funcționarea Comisiei Patrimoniului Speologic

Art. 4

(1) Comisia Patrimoniului Speologic are competența de a emite autorizații pentru activitățile prevăzute la art. 45 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 49/2011, cu modificările și completările ulterioare.

(2) Modelul de cerere pentru emiterea autorizației pentru activități în peșteri este prevăzut în Anexa nr. 3.

(3) În cazul accesului în peșterile în care resursa de apă are rol în alimentarea cu apă potabilă a populației, pentru emiterea autorizației, Comisia Patrimoniului Speologic va consulta Administrația Națională „Apele Române”.

(4) Administrația Națională „Apele Române”, prin administratorul captării, are obligația ca în baza autorizației să asigure accesul la obiectivele propuse, pe baza unei programări stabilite de comun acord cu titularul autorizațiilor, conform condițiilor pentru care au fost emise autorizațiile.

Art. 5

Activitățile arheologice derulate în spațiul peșterii sau intrării acesteia, se supun autorizării Comisiei Patrimoniului Speologic, conform legii.

Anexa nr. 2

Regulamentul de organizare și funcționare a Comisiei Patrimoniului Speologic

CAPITOLUL III - Atribuțiile Comisiei Patrimoniului Speologic

Art. 10

Comisia Patrimoniului Speologic, are următoarele atribuții:

- a) stabilește încadrarea/reîncadrarea peșterilor sau sectoarelor de peșteri în clasele A, B, C și D în baza studiilor de fundamentare științifică însușite;
- b) autorizează activitățile de cercetare științifică, explorare speologică, turism speologic specializat și documentare în peșterile cu clasă de protecție A;
- c) autorizează activitățile de explorare speologică, activitățile de documentare, cercetare științifică, amenajările turistice sau a altor forme de valorificare în peșterile cu clasă de protecție C;
- d) autorizează activitățile care necesită săpături, derocări sau colectări de faună, fosile sau de obiecte de interes arheologic din peșteri cu clasă de protecție A, B, C, D și neclasificate;
- e) autorizează activitățile de amenajare a infrastructurii pentru turism sau orice altă formă de utilizare ori exploatare a resurselor peșterilor cu clasă de protecție A, B, C, D și neclasificate;
- f) evaluează valorile de patrimoniu ale cavitaților naturale, rezervelor speologice și a zonelor carstice sau asociate carstului, în scopul clasificării peșterilor;
- g) evidențiază elementele rare, vulnerabile sau reprezentative pentru peșteri și carstul românesc;

- h) identifică factorii de risc asupra peșterilor, carstului și elementelor de patrimoniu speologic, rezultați ca urmare a acțiunii umane, cum ar fi dar fără a se reduce la: poluare, activități industriale și economice, explorare neadecvată, modificarea factorilor climatici și ambientali.
- i) monitorizează toate activitățile și intervențiile antropice în peșteri și zonele de protecție aferente, care au implicații directe sau indirecte asupra integrității sau echilibrului natural al peșterilor, conform legii;
- j) monitorizează starea de conservare a peșterilor și a resurselor acesteia.

Art. 11

(2) Autorizația pentru activități în peșteri este solicitată de toate persoanele fizice și juridice care derulează activități în peșteri.

(3) Autorizarea activităților în peșteri de către Comisia Patrimoniului Speologic se face cu avizul emis de administratorul/custodele ariei naturale protejate, în condițiile art. 43 alin. (7) și (11) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 49/2011, cu modificările și completările ulterioare.

(4) În vederea desfășurării activității de turism speologic specializat, așa cum este definită la art. 4. alin. (32), din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 49/2011, cu modificările și completările ulterioare, Comisia Patrimoniului Speologic prin consultarea administratorilor/custozilor ariilor naturale protejate și agențiilor de protecție a mediului, întocmește lista peșterilor sau sectoarele de peșteră, conform planurilor de management și regulamentelor aprobate, pentru care Comisia Patrimoniului Speologic poate autoriza activității de turism speologic specializat.

(5) Suspendarea sau retragerea autorizației pentru activități în peșteră se face, când nivelul autorizării pentru care a fost eliberată nu mai permite continuarea activității sau în cazul în care termenii autorizației stabiliți la eliberarea autorizației au fost încălcați de către titularul acesteia, precum și în alte situații prevăzute de lege.

Art. 12

Comisia Patrimoniului Speologic are obligația de a sesiza autoritățile competente cu atribuții de control și verificare în domeniu, ca urmare a autosesizării sau luării la cunoștință despre efectele negative asupra peșterilor.

3. Ordinul nr. 1052/2014 privind aprobarea Metodologiei de atribuire în administrare și custodie a ariilor naturale protejate

ANEXA Nr. 9 la metodologie privind MODALITATEA de emitere a avizului de către administratorii/custozii ariilor naturale protejate desemnați.

b) pentru emiterea avizului, administratorii și custozii informează beneficiarii de planuri/programe/proiecte/activități, prin afișare pe site web, afișare la sediu, panouri informative și prin alte forme de informare disponibile, asupra depunerii următoarelor documente necesare:

(ii) pentru situațiile în care planurile/programele/proiectele/activitățile care țin de: realizarea/amenajarea unui traseu turistic montan nou, realizarea/amenajarea unui parc de aventură/traseu sportiv situat la înălțime și utilizând tehnici și echipament specifice practicării alpinismului, escaladei, speologiei sportive, realizarea/amenajarea unui traseu turistic amenajat predominant pe verticală care impune montarea de prize/trepte artificiale pentru înaintare și a unui element de siguranță, realizarea/amenajarea unor elemente de siguranță turistică pe traiectul unui traseu turistic montan sau amenajarea unei pârtii de schi ori traseu de schi-fond, solicitantul va prezenta și avizul de siguranță montană, denumit generic aviz Salvamont, aviz eliberat de către serviciul județean Salvamont din județul pe a cărui rază administrativă este situată aria protejată respectivă. În situația în care în județul respectiv nu există serviciu județean Salvamont, acest aviz va fi eliberat de către serviciul Salvamont local sau județean cel mai apropiat de aria protejată respectivă;

(iii) pentru situațiile în care planurile/programele/proiectele/activitățile care țin de: amenajarea unei cavități pentru acces turistic de masă sau amenajarea unei cavități pentru turism speologic specializat, solicitantul va prezenta și avizul de siguranță speologică, denumit generic aviz Salvaspeo, aviz eliberat de către serviciul județean Salvaspeo din județul pe a cărui rază administrativă este situată aria protejată respectivă. În situația în care în județul respectiv nu există serviciu județean Salvaspeo, acest aviz va fi eliberat de către serviciul Salvaspeo județean cel mai apropiat

de aria protejată respectivă; orice alt document considerat relevant de către titularul/beneficiarul care solicită eliberarea avizului;

4. **ORDIN Nr. 3836 din 8 noiembrie 2012 privind aprobarea Metodologiei de avizare a tarifelor instituite de către administratorii/custozii ariilor naturale protejate pentru vizitarea ariilor naturale protejate, pentru analiza documentațiilor și eliberarea de avize conform legii, pentru fotografiatul și filmatul în scop comercial**

ART. 3

(3) Membrii ai Institutului de Speologie "Emil Racoviță" și persoanele care au apartenență la organizații speologice, dovedită prin documente legale, sunt scutiți de la plata tarifului de vizitare în peșteri și în arealele carstice, dacă desfășoară activități specifice privind explorarea, cartografierea, protecția și conservarea patrimoniului speologic național.

5. **Ordin de ministru nr. 604/2005 pentru aprobarea Clasificării peșterilor și a sectoarelor de peșteri - arii naturale protejate**

ART. 1

Se aprobă Clasificarea peșterilor și a sectoarelor de peșteri - arii naturale protejate, conform anexei.